

**A Károli Gáspár Református Egyetem
intézmény- és programakkreditációs monitor vizsgálata
(szakbizottsági értékelés)**

Előzmények: A MAB 2016/5/V/1 számú határozatával a Károli Gáspár Református Egyetemet, annak karait (Állam- és Jogtudományi Kar, Bölcsészettudományi Kar, Hittudományi Kar, Tanítóképző Főiskolai Kar), valamint hitéleti szakjait [(református) teológia osztatlan mesterképzési szak (Budapest), diakónia alapképzési szak (Nagykőrös), katekéta–lelkipásztori munkatárs (református hittanoktató) alapképzési szak (Nagykőrös), kántor alapképzési szak (Nagykőrös, Marosvásárhely) és tanári mesterképzési szak hittanár–nevelő tanár (református vallástanár–nevelő tanár) szakképzettség (Budapest)] akkreditálta. A MAB az akkreditációt – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén – 2020. december 31-ig adta meg, de több tekintetben további megszorításokkal: a Tanítóképző Főiskolai Kar esetében az akkreditációs észrevételekben megfogalmazott feladatok leképezését és ütemezését tartalmazó intézkedési terv 2016. október 15-éig történő MAB-hoz való benyújtásához, a (református) teológia osztatlan mesterképzési szak, valamint a tanári mesterképzési szak hittanár–nevelő tanár (református vallástanár–nevelő tanár) szakképzettséget adó képzése vonatkozásában a megtett intézkedésekről szóló beszámoló és a frissített oktatói táblázat 2016. október 15-éig történő MAB-hoz való benyújtásához, a diakónia, a katekéta–lelkipásztori munkatárs (református hittanoktató) és a kántor alapképzési szakok esetén pedig a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2016. október 15-ig történő MAB-hoz való benyújtásához, valamint a 2017 szeptemberében induló követő (monitor) vizsgálat sikeres teljesítéséhez kötötte az akkreditációt.

Az intézmény a 2016. október 15-éig benyújtandó intézkedési terveket határidőre eljuttatta a MAB-hoz. Azok tartalmi értékelése során megállapítást nyert, hogy a dokumentumok minden esetben az intézkedési terv tartalmi elvárásain túl már elvégzett intézkedésekről számolnak be. Ennek fényében a szakbizottság azt is vizsgálta, hogy az intézmény által megküldött beszámoló a három szak tekintetében a monitor eljárás lezárásához is tartalmaz-e elegendő információt.

I. Diakónia alapképzési szak (Nagykőrös)

- 1. Nem szerencsés, hogy a levelező képzésben résztvevők számára kisebb a szakmai gyakorlatok óraszámja, mint a nappali képzésben résztvevőké. Ez csak tanórák esetén indokolható.*

Az intézmény a jelzésnek megfelelően elvégezte a levelező mintatanterv módosítását, amelyet a beszámoló mellékleteként megküldött a MAB részére.

A javaslat teljesült.

- 2. A tantárgyfelelősök között csökkenteni kell az adjunktusok magas arányát, tanársegédek pedig nem lehetnek tantárgyfelelősök.*

Az intézmény az akkreditációs jelentésben megfogalmazott javaslat szerint felülvizsgálta a tantárgyfelelősök rendszerét. A két tanársegéd tantárgyfelelősi státuszát megszüntette. A 8 adjunktus tantárgyfelelős számát 5-re csökkentette. Az erről tanúskodó oktatói táblázatot az intézmény csatolta a beszámolóhoz.

Ezzel a tantárgyfelelősök között a nem vezető oktatók aránya az addigi 2/3-ról 1/3 közelébe csökkent. Tanársegéd pedig már nem tölt be tantárgyfelelősi tisztséget. Ezzel a módosítással már a korábbi követelményrendszer szabályai is teljesültek volna, az új szabályok pedig annál enyhébbek, tehát teljesülnek.

3. *Minden tantárgyfelelős vegyen részt valamilyen formában a tantárgya oktatásában.*

A tantárgyfelelősök az akkreditációs eljárás lezárása óta már minden tantárgyuk oktatásában részt vesznek valamilyen formában. Ezt pedig a szakfelelős rendszeresen ellenőrzi.

Teljesült.

4. *Felül kell vizsgálni a tantárgyfelelősök kreditterhelését, és amennyiben a helyes számítási módot alkalmazva is magas terhelés jön ki, csökkenteni azt.*

Az intézmény a tantárgyfelelősök kreditterhelésének csökkentését elvégezte, és az arról szóló oktatói táblázatot csatolták a beszámolóhoz.

A tantárgyfelelősök kreditterhelése a változtatások eredményeként a megengedett érték alá csökkent minden tantárgyfelelősnél. Ezzel nemcsak az időközben módosult elvárásoknak, de a korábbi szigorúbb követelményeknek is megfelelnek.

5. *Tovább szükséges fokozni az oktatók publikációs aktivitását összehangolt szisztéma szerint, ami a diakónia elméleti hátterének stabilizálását is elősegítené.*

Az intézet ösztönzi az oktatók publikációs tevékenységét, az oktatói értekezleteken fórumot biztosít az oktatóknak a publikálás előtt álló írások előzetes megvitatására. A intézet gondozásában megjelenő tanulmánykötetek rendszeres publikálási fórumot jelentenek. Ösztönözzük a konferenciákon való részvételt, előadások tartását. 2015 novemberében az Iskolaszövetséggel közösen szervezték meg az I. Tudományos Szociális Konferenciát, amelyen az oktatók szekcióvezetést is vállaltak és előadóként is szerepeltek. Ezt a konferenciát 2016-ban is megrendezték, és a továbbiakban is évente meg kívánják rendezni. Szintén fontos előadási alkalmat jelent az oktatók számára a Pünkösdi Diakóniai Konferencia.

A fokozott aktivitás e területen jó fejlődési irányt mutat.

6. *Az intézmény dolgozzon ki hatékonyabb módszert a nyelvismeret hiányának pótlására. Nyelvismeret hiányában nem javítható a sikeres záróvizsgát tett hallgatók körében a diplomát átvenni nem tudók aránya, s nem várható a szakdolgozati és záróvizsgán mutatott teljesítmények számottevő javulása.*

A kar hallgatói rendszeres, ingyenes angol és német nyelvoktatásban vehetnek részt, amelyet szabadon választható tantárgyként is felvehetnek. A nyelvtanárok tanítási szünetekben ingyenes nyelvi, nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamokat biztosítanak. A könyvtárban rendelkezésre állnak a nyelvtanuláshoz szükséges könyvek, hanganyagok. Az egyetem Theolingua nyelvvizsgáját és az arra való felkészítő kurzusait jelenlegi és volt hallgatóik is kedvezményesen vehetik igénybe. Német vendégoktató jelenlétének köszönhetően német és angol nyelvű kurzusok felvételére van lehetősége a hallgatóknak a diakónia története, illetve az európai egyetemes kultúra és a református egyház kölcsönhatásai témáiban. Ugyanitt valamelyik (választott) idegen nyelvből referátumokat is tarthatnak. A vendégoktató az internátusban, a hallgatók között él, velük folyamatosan németül és angolul beszél.

Külföldi cserekapcsolataik révén a holland partnerintézménnyel való együttműködés során a hallgatók tanulópárokban készítik elő a szakmai látogatást, ami közvetlenül ösztönzi őket az angol nyelv napi szintű használatára Skype-on, illetve e-mailen történő levelezésben.

Az utóbbi években a sikeres záróvizsgát tett hallgatók közül mindössze néhány fő nem vehette át az oklevelét.

Az intézmény széles körben ösztönzi a hallgatók nyelvtanulását, és biztosítja annak feltételeit is. A kedvező tendencia remélhetőleg a jövőben is megmarad.

II. Katekéta–lelkipásztori munkatárs (református hittanoktató) alapképzési szak (Nagykőrös)

Az intézmény az akkreditáció jelentés kézhezvétele után a párhuzamosan a Hittudományi Kar által gondozott katekéta–lelkipásztori munkatárs képzést megszüntette. Az új jelentkezőket a kar átirányította Tanítóképző Főiskolai Karhoz.

1. Minden tantárgyfelelős vegyen részt valamilyen formában a tantárgya oktatásában.

A tantárgyfelelősök az akkreditációs eljárás lezárása óta már minden tantárgyuk oktatásában részt vesznek valamilyen formában. Ezt pedig a szakfelelős rendszeresen ellenőrzi.

Teljesült.

2. A tantárgyfelelősök között csökkenteni kell az adjunktusok magas arányát, tanársegédek pedig nem lehetnek tantárgyfelelősök.

Az intézményben több oktató kapott az elmúlt időszakban főiskolai tanári kinevezést, teljesen megváltozott a szak helyzete tantárgyfelelősök megfelelősége tekintetében. Jelenleg mindössze 4 adjunktus van a tantárgyfelelősök között, tanársegéd pedig egyáltalán nincs. Ezzel a vezető oktatók arány a tantárgyfelelősök között jelentős mértékben javult. Mindössze a tantárgyfelelősök 1/3-a nem vezető oktató, de mindannyian rendelkeznek tudományos fokozattal.

Ezzel a módosítással már a korábbi követelményrendszer szabályai is teljesültek volna, az új szabályok pedig annál enyhébbek, tehát teljesülnek.

3. Vizsgálja felül az intézmény a tantárgyfelelősök kreditterhelését, és küldje meg a MAB-nak a frissített oktatói táblázatot.

Az intézmény a tantárgyfelelősök kreditterhelésének csökkentését elvégezte, és az arról szóló oktatói táblázatot csatolták a beszámolóhoz.

A tantárgyfelelősök kreditterhelése a változtatások eredményeként a megengedett érték alá csökkent minden tantárgyfelelősnél. Ezzel nemcsak az időközben módosult elvárásoknak, de a korábbi szigorúbb követelményeknek is megfelelnek.

4. Javasolt nagyobb hangsúlyt helyezni a szak hátterét képező tudományos kutatásokra.

A szakért felelős intézet támogatja és elvárja az oktatók publikációs tevékenységét, aktivitását. Az intézet oktatóinak tudományos és művészeti szakmai tevékenysége meghatározó és összességében kiemelkedő kari viszonylatban. A Reformáció Emlékbizottság tudományos könyvkiadási pályázatán két oktató nyert támogatást 2015–2016-ban. A megjelenő könyvek az oktatás tudományos hátterét közvetlenül erősítik. Ezekon túlmenően kb. két évente intézeti tanulmánykötet megjelenését tervezik. Folyamatos és szakmai értelemben is egyre szorosabb az együttműködés a Református Pedagógiai Intézettel, amely szervezet hatáskörébe tartozik az országos hittanoktatási koncepció végrehajtása, a tananyag-, tankönyv- és oktatási segédletek fejlesztése. Több oktató részt vett az új köznevelési tankönyvcsalád írásában, lektorálásában, szakmai felülvizsgálatában. Ugyanígy folyamatosan tervezik kateketikai, módszertani továbbképzéseket, valamint tudományos konferenciák szervezését. A Magyar Református Nevelés folyóirat további megjelentetésében a Református Pedagógiai Intézet szintén számít a szak tudományos hátterére. A Hittudományi Kar Valláspedagógiai Tanszékével közös kutatási projekteket terveznek. Számottevően erősödtek a hazai képzőintézményekkel való hagyományosan jó kapcsolatainkon túl a nemzetközi, különösen a Kárpát-medencei hitéleti képzés folytató egyetemekkel, intézményekkel való kapcsolat, ami a tudományos–szakmai, kutatási szakmaspecifikus együttműködések erősödéséhez vezethet.

A fokozott aktivitás e területen jó fejlődési irányt mutat.

5. *Az intézmény dolgozzon ki hatékonyabb módszert a nyelvismeret hiányának pótlására. Nyelvismeret hiányában nem javítható a sikeres záróvizsgát tett hallgatók körében a diplomát átvenni nem tudók aránya, s nem várható a szakdolgozati és záróvizsgán mutatott teljesítmények számottevő javulása.*

A kar hallgatói rendszeres, ingyenes angol és német nyelvoktatásban vehetnek részt, a szaknyelvi tárgyakat szabadon választható tantárgyként is felvehetik. A nyelvtanárok tanítási szünetekben ingyenes nyelvi, nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamokat biztosítanak. A könyvtárban rendelkezésre állnak a nyelvtanuláshoz szükséges könyvek, hanganyagok. Az egyetem Theolingua nyelvvizsgáját és az arra való felkészítő kurzusait jelenlegi és volt hallgatóik is kedvezményesen vehetik igénybe.

Német anyanyelvi lektor működik a karon, ki szakirányú németnyelvű kurzusokat is hirdet, angol nyelvi lektor pedig a városban működő református általános iskolában működik, akihez szintén fordulhatnak a kar hallgatói. Használják az Erasmus program adta lehetőségeket is.

Az utóbbi években növekedett a nyelvvizsgával rendelkező jelentkezők száma, és az oklevelek átvételi aránya is jelentősen javult az elmúlt években. Az elmúlt két év adatai alapján megállapítható, hogy a végzettek kb. 20 %-a nem tudja azonnal átvenni a diplomáját.

Az intézmény széles körben ösztönzi a hallgatók nyelvtanulását, és biztosítja annak feltételeit is. A kedvező tendencia remélhetőleg a jövőben is megmarad.

6. *Keressen az intézmény motivációs lehetőséget a hallgatók TDK aktivitásának fokozására.*

A kar a TDK aktivitás kapcsán 2015-ben széleskörű felmérést végeztek. A tapasztalt hiányosságok alapján fejlesztéseket irányoztak elő, átdolgozásra került a TDK házi rendszere. E témában pedig pályázati támogatást is nyertek, amelynek megvalósítása megkezdődött.

A fejlesztés irányában megkezdett intézkedések jó irányba mutatnak.

III. Kántor alapképzési szak (Nagykőrös, Marosvásárhely)

1. *A tantervet összhangba kell hozni a fenntartó által jóváhagyott KKK-val az egyes ismeretcsoportok kreditértékei tekintetében.*

Az akkreditációs jelentésben foglalt megjegyzésre reagálva az intézmény kezdeményezte a fenntartónál a KKK módosítását.

A módosított KKK még nem érhető el az intézmény honlapján. Mielőbb kerüljön fel a honlapra, és küldjék meg a MAB részére is.

2. *A jogszabály által alapított művészeti díjjal nem rendelkező oktatók kevesebb tantárgyért feleljenek.*

A 2014 őszi önértékelés a Kar nagyfokú átalakulásának folyamatában készült, amely 2012 óta tartott. 2016 szeptemberétől új, doktori (DLA) fokozattal és jelentős felsőoktatási gyakorlattal rendelkező főiskolai docens lépett munkába a karon, aki a szakon tantárgyfelelősi feladatokat is ellát. Ezzel a szak vonatkozásában az előírásoknak megfelelően jelentősen javult a tantárgyfelelősök fenti szempont szerinti megfelelése.

A beadványhoz mellékelte frissített oktatói táblázat alapján a tudományos/művészeti fokozattal vagy legalább jogszabály által alapított művészeti díjjal nem rendelkező tantárgyfelelősök egy kivétellel már nincs a szakon. A javaslat teljesült.

3. *Minden tantárgyfelelős vegyen részt valamilyen formában a tantárgya oktatásában.*

A tantárgyfelelősök az akkreditációs eljárás lezárása óta már minden tantárgyuk oktatásában részt vesznek valamilyen formában. Ezt pedig a szakfelelős rendszeresen ellenőrzi.

Teljesült.

4. *Vizsgálja felül az intézmény a tantárgyfelelősök kreditterhelését, és küldje meg a MAB-nak a frissített oktatói táblázatot.*

Az intézmény a tantárgyfelelősök kreditterhelésének csökkentését elvégezte, és az arról szóló oktatói táblázatot csatolták a beszámolóhoz.

Három olyan tantárgyfelelős van már csak a szakon, akinek a terhelése 25 kredit felett van, de az ő esetükben sem haladja meg a terhelés a 36 kreditet. A tantárgyfelelősök kreditterhelése még a tavalyi szabályváltozás előtti szigorúbb feltételeknek is megfelelne.

5. *Az intézmény dolgozzon ki hatékonyabb módszert a nyelvismeret hiányának pótlására.*

A kar hallgatói rendszeres, ingyenes angol és német nyelvoktatásban vehetnek részt, a szaknyelvi tárgyakat szabadon választható tantárgyként is felvehetik. A nyelvtanárok tanítási szünetekben ingyenes nyelvi, nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamokat biztosítanak. A könyvtárban rendelkezésre állnak a nyelvtanuláshoz szükséges könyvek, hanganyagok. Az egyetem Theolingua nyelvvizsgáját és az arra való felkészítő kurzusait jelenlegi és volt hallgatóik is kedvezményesen vehetik igénybe.

Német anyanyelvi lektor működik a karon, ki szakirányú németnyelvű kurzusokat is hirdet, angol nyelvi lektor pedig a városban működő református általános iskolában működik, akihez szintén fordulhatnak a kar hallgatói. Használják az Erasmus program adta lehetőségeket is.

Az elmúlt két év mind a 7 végzett hallgató azonnal megkapta a diplomáját. Az elmúlt 23 évben mindössze 3 fő nem tudta még átvenni a diplomáját.

Az intézmény széles körben ösztönzi a hallgatók nyelvtanulását, és biztosítja annak feltételeit is. A kedvező helyzet remélhetőleg a jövőben is megmarad.

6. *Javasolt a szak népszerűsítésére stratégiát kidolgozni.*

A kántor alapképzési szak fenntartása egyházi érdek, az iránta való érdeklődés az elmúlt 23 évben hullámzó volt, azonban az utóbbi években egyértelműen visszaesett. A kántori szolgálatra a továbbiakban is szüksége van a református gyülekezeteknek. A stratégia kidolgozásának meghatározó szereplője a MRE Zsinata. A Kar az egyházi médiában való jelenléttel, valamint az egyházi fórumokon történő felszólalással próbálja ennek a képzésnek a fontosságát hangsúlyozni. Egyházi középiskolák meglátogatása, tanulmányi versenyek szervezése eddig is részét képezte az oktatásszervezési munkának. A kántori vizsgaközpont kiépítése és az Országos Kántorképző Tanfolyam 2017. évi – a Kar közreműködésével – Nagykőrösön való megrendezése minden bizonnyal hozzájárul a képzés népszerűsítéséhez. 2017 januárjáig tervezték a kapcsolatok megújítását, illetve kiépítését azon egyházi, illetve állami köznevelési intézményekkel, amelyekben folyik orgona- vagy egyházzene oktatás, hogy az ott végzőkkel időben megismertessék a kar által kínált továbbtanulási lehetőséget.

A fejlődési irány biztató. Az intézmény küldjön tájékoztatást, hogy a köznevelési intézményekkel való kapcsolatfelvétel miként valósult meg.

7. *A székhelyen kívüli képzésről az önértékelés nagyon szűkösen szól. Fontos, hogy a székhelyen kívüli képzést is folyamatosan figyelemmel kísérje a szakfelelős és tantárgyfelelősök, mert ők annak a képzésnek is felelősei. A két képzés még abban az esetben is azonos diplomát eredményez, ha más-más felvevőpiaci elvárásoknak kell eleget tenniük.*

2016 júniusától új szakfelelős felügyeli a karon folyó kántor alapképzést, aki a 2016/2017. tanév kezdetén több napot töltött a marosvásárhelyi képzési helyen, ahol találkozott minden, a képzésben részt vevő oktatóval egyéni megbeszélések és értekezletek formájában. A MAB határozatát közösen áttanulmányozva megállapodtak a képzés további fenntartásában, a kari mintatanterv konzekvens követésében és fejlesztésében, a tantárgyi tartalmak azonosságának biztosításában, miközben a marosvásárhelyi hallgatók a magyarországi mellett az egyháztestük hivatalos énekeskönyvét és korálkönyvét, az eltérő egyházzenei hagyományokat, a kántori szolgálat regionális jellemzőit is megismerik. Az új szakfelelős vezetésével folyó közös szakmai munka koordinálása akként fog történni, hogy félévente egyszer Marosvásárhelyen, egyszer Nagykőrösön találkoznak a képzésben részt vevő oktatók, a tantárgyfelelősök. Egyúttal a hallgatói találkozásokat is sűríteni szükséges. A közbeeső időben multimédiás, internetes kommunikációs eszközök segítségével rendszeres oktatói értekezleteket vezet a szakfelelős, amely során felügyeli, ellenőrzi, beszámoltatja a marosvásárhelyi képzés oktatóit. Ezekon túl a szakdolgozati irányelvek pontos ismertetése is megtörtént. Az intenzívebb kommunikáció, közös programok és tanulmányutak segítenek az azonos képzési színvonal fenntartásában. A kántor szakos hallgatók záróvizsgálója eddig és a jövőben is Nagykőrösön zajlott és zajlik. A közös záróvizsga-bizottság záloga az oklevelek azonos mérce szerinti értékelésének.

A székhelyen és a székhelyen kívüli képzés összhangjának megvalósítása terén a megtett intézkedések jó irányt mutatnak. Az intézmény küldje meg a MAB-nak az elmúlt tanévben lezajlott közös értekezletek emlékeztetőit/jegyzőkönyveit.

Összegzés:

A fentiek szerint a MAB Hittudományi Bizottsága a megküldött információk alapján a fenti megjegyzésekkel mindhárom szak monitor eljárását lezárhatónak tartja, és mindhárom szak akkreditációjának megerősítését javasolja.